

TAMMI

**HÅKAN
NESSER
KOSTON
JUMALATAR**

BARBAROTTI-DEKKARI

Håkan Nesser

KOSTON
JUMALATAR

Rikosromaani

SUOMENTANUT ALEKSI MILONOFF

TAMMI

HELSINKI

Suomentaja kiittää Taiteen edistämiskeskusta
saamastaan tuesta.

Ruotsinkielinen alkuteos *Den sorgsne busschauffören från Alster* ilmestyi 2020.

Copyright © Håkan Nesser, 2020

First published by Albert Bonniers Förlag, Stockholm, Sweden

Published in the Finnish language by arrangement with Bonnier Rights,
Stockholm, Sweden

SUOMENKIELINEN LAITOS © ALEKSI MILONOFF JA TAMMI 2020

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-952-04-2716-0

Alkuhuomautus

Sekä Kommetjie että Alster ja Färö ovat niin kutsuttua todellisuutta. Sen sijaan Kymlinge ja eräs talo Vallevikenissä Ruten pitäjässä Gotlannissa eivät ole. Muutenkin kyseinen kertomus on sekoitus faktaa ja fiktiota, eikä ole täysin varmaa, lähtikö 22. maaliskuuta 2013 todella risteily Tukholmasta Turkuun.

oppinut alakulon kolkossa loukossa
elämänpyörteen poreilevassa padassa
tahtomaan ja jaksamaan, kestämaan ja kamppailemaan,
vahvaksi ja viisaaksi karaistumaan.

Gustaf Fröding
”Turborg” runokokoelmasta
Stänk och ftikar (Palasia ja pilkahuksia)

Esinäytös

*Kommetjie, Kapmaan provinssi,
Etelä-Afrikka. Kesäkuu 2010.*

”Nytkö hollantilainen sitten kääntyy pohjoista kohti?”

Nainen puristi miehen käsiä ja katsoi tätä kiiltävin silmin epävarma hymy kasvoillaan. Oli päivänselvää, että hän suri miehen lähtöä. Tämä oli viipynyt niin kauan, asunut ihmeköynnösten ympäröimässä pienessä talossa lähes viisi vuotta, juonut aamukahvia avaralla terassilla yli tuhatena viitenäsatana aamuna ja katsellut merta, joka oli aina sama mutta ei koskaan samanlainen.

Viettänyt terassilla myös alkuillan tunnit. Kankaineen ja väreineen. Tai tietokoneineen ja kirjoituksineen. Ei ihme, että nyt tuntui omituiselta. Molemmista.

”Haluan kertoa yhden asian. En oikeasti ole hollantilainen vaan ruotsalainen.”

”Ruotsistako?”

”Niin.”

”Olet asunut talossani viisi vuotta etkä ole kertonut.”

”Minusta kansallisuuksilla ei ole niin merkitystä.”

Nainen nauroi. ”Se on totta, eihän niillä pitäisi olla. Mutta on toiveajattelua, että olisimme kaikki maailmankansalaisia. Hyvin optimistista. Ja sinulla on Hollannin passi.”

”Siihen on syynsä. Huomenna laskeudun kuitenkin Tukholmaan enkä Schipholiin.”

”Lennätkö Addisin kautta?”

”Lennän.”

Nainen nyökkäsi. Hän oli oppinut, ettei kannattanut kysellä liikoja. Mies arvosti yksityisyyttä. Ehkä hän itsekin arvosti.

”Minulle tulee ikävä.”

”Kuten myös.”

”Pääsevähän taulut turvallisesti perille?”

”Toivotaan niin. Mutta sinä saat ne, jotka jätin tänne. Myy niin monta kuin haluat.”

”Ei tulisi mieleenikään.”

Mies kohautti olkapäitään. Nainen päästi irti tämän käsistä ja halasi pitkään.

”Mene nyt ennen kuin pillahdan itkuun. Ja lupaa että palaat. The Cottage on sinulle aina avoinna, niin kuin tiedät.”

”Kiitos. Vielä me näemme, sen uskallan luvata.”

”Jos pysymme hengissä.”

”Sovitaaan että pysymme.”

Nainen nyökkäsi vakavana. ”Niin, mikäpä siinä. Näke-
miin sitten, ruotsalainen hollantilaiseni.”

LOKA-MARRASKUU 2012

1

Palasia ja pilkahduksia, 25. lokakuuta

Minun ei pitäisi elää. Niin monet ajattelevat, ja ymmärrän heitä hyvin.

Joskus elämänliekkini on niin heikko, että tuntuu kuin voisin peilin edessä puhaltaa sen sammuksiin. Ajatus on omituinen, mutta tällaisia asioita päässäni on pyörinyt onnettomuuden jälkeen.

Merkillisiä kuvia. Sekavia pohdintoja. Päähänpistoja ja mietteitä, jotka eivät olisi ennen tapahtumaa juolahtaneet mieleenkään.

Ei niitä koko ajan tule, mutta silloin tällöin. Etenkin yöllä unen ja valveen välisessä epämiellyttävässä tilassa. Ehkä myös unissa, mutta siitä en ole varma; nykyään en yleensä muista uniani. Sekin on uutta. Olen käynyt monella eri terapeutilla ja psykologilla, ja yhteinen näkemys tuntuu olevan, että muistamattomuus on normaalia vaikean trauman jälkeen. Ajatukset ja havainnot saattavat muuttua mihin suuntaan tahansa, kun on kokenut sellaisen tapahtuman kuin minä.

Tulee tavallaan toiseksi ihmiseksi kuin ennen. Mutta tämä on oma johtopäätökseni.

Aloin kirjoittaa, jotta jäljelle jäisi edes jokin selitys, jos jotain tapahtuu. Siis oma selitykseni, oma kertomukseni. Kukaan ei välttämättä halua lukea tätä, ja minun on vain hyväksyttävä se. Ymmärrän, että minua on vaikea uskoa, kun yritän kuvailla, mitä on meneillään, minkä kohteeksi olen mielestäni joutunut. Olen tosin keskustellut asiasta vain Karinin kanssa, mutta hänkin selvästi kuuntelee minua vain myötätunnosta ja ajattelee, että oikeasti vain kuvittelen. Tai ainakin liioittelen; kirjeitä Karin ei tietenkään voi kieltää, se on mahdotonta, mutta hänen mielestään annan niille liian suuren painoarvon.

Maailma on täynnä tärähtäneitä uhkailijoita, hän sanoi kerran. Jos niihin kiinnittää liikaa huomiota, sekoaa itsekin.

Elokuussa näytin Karinille ne kaksi viestiä, jotka olin siihen mennessä saanut. Sen jälkeen on tullut kaksi lisää, mutta niitä hän ei ole nähnyt. En ole edes maininnut niistä. En halua Karinin ajattelevan, että alan olla vainoharhainen. Vainoharhainen hullu. Suhteemme on jo valmiiksi niin hauras.

Minun olisi varmaan syytä aloittaa alusta. Tai ainakin peruuttaa runsas vuosikymmen ajassa taaksepäin. Kyllä, niin aion tehdä, itsehän asiasta päätän.

Siihen aikaan, vuosituhannen vaihteen molemmin puolin, asuin rivitalossa Uppsalan laidalla ensimmäisen vaimoni Vivekan kanssa. Olimme molemmat yliopistolla töissä, Viveka tutki teologiaa ja minä aatehistoriaa; olimme tavanneet jo opiskeluvuosina ja pysyneet yhdessä koko matkan: valmistumisesta tutkijakoulutukseen, väitöskirjatyöstä epävarmoihin pesteihin laitoksillamme. Minun asemani oli epävarmempi kuin Vivekan. Hän jopa väitteli lopulta, minä en.

Emme saaneet lapsia. Viveka tuli raskaaksi 90-luvun lopulla, mutta sai keskenmenon neljännellätoista viikolla.

Yritimme pitkään uudestaan, mutta mitään ei tapahtunut, ja kun olimme molemmat jo yli kolmenkymmenen, hyväksyimme tilanteen. Ymmärsimme molemmat, ettei vanhemmuus ole ihmisen perusoikeus.

Urani aatehistorian saralla eteni takkuisesti, ja parin vuoden kuluttua minä ja kollegani menetimme tutkimusapurahan, joka oli kannatellut meitä siitä lähtien kun olin saanut paikan laitokselta. Haimme lisärahoitusta vaikka mistä, mutta lopulta luovutimme. Saatoin jatkaa akateemista uraani ja viimeistellä väitöskirjani vain ottamalla vastaan huonopalkkaisen ja määräaikaisen tutkimusassistentin työn Oslon yliopistosta. Minä ja Viveka mietimme tosissamme muuttoa rajan yli, mutta Vivekan mahdollisuudet löytää Norjasta osaamistaan vastaavaa työtä olivat lähes olemattomat. Lopulta päätimme, että etsisin hommia akateemisen maailman ulkopuolelta.

Niin minusta tuli bussikuski.

Kello lähenee näköjään yhtä, mutta Karin nukkuu tavanomaista sikeää untaan makuuhuoneessa, joten jatkan vielä hetken.

Eihän minulle olisi tullut mieleenkään ruveta ajamaan linja-autoa ilman tätä taustaa. Ja ilman Tommya. Tommy oli Vivekan isovelji; kirjoitan *oli*, koska hän kuoli muutama vuosi sitten. Vuonna 2002 Tommy oli kuitenkin elossa ja omisti kaksi kolmasosaa menestyneestä keskisuuresta linja-autoyhtiöstä, joka teki matkoja ympäri Pohjoismaita ja joskus myös etelämmäs Eurooppaan.

Tommy oli aina halveksinut yliopistomaailmaa ja siskonsa aviomiestä eli minua. Hän vitsaili usein meistä ”musteenpaskojista”, jollaisina piti kaikkia teoreettisen työn tekijöitä. Mutta sitten kun kävi selväksi, etten pysyisi jatkamaan yliopistolla, Tommy hyökkäsi heti hätiin, ja siitä hänelle suuri kiitos. Tommy tarjoutui ottamaan

minut kuljettajaksi yritykseensä ja jopa maksamaan ajokoulun, jossa sain linja-autokortin ja pätevyyden kuljettaa matkustajia pitkin pitkulaista maatamme ja maan rajojen ulkopuolellekin.

Viveka ja minä tietenkin keskustelimme asiasta perusteellisesti. Hän oli aina suhtautunut veljeensä penseästi, ja ehdotuksen hyväksyminen merkitsi tietenkin eräänlaista nöyrytmistä. Mutta tartuin silti tilaisuuteen. Puolta vuotta myöhemmin olin jo aloittanut työt ja ajoin ensimmäisen vuoroni laillistettuna bussikuskina: vein taiteesta kiinnostuneen tukholmalaisen eläkeläisryhmän neljän päivän matkalle Tanskan Skageniin.

Huomasin lähes heti, että pidin uudesta työstäni, joka oli kaukana yliopistomaailman hiukan hengettömästä todellisuudesta. Pääsin paikkoihin, joissa en olisi koskaan muuten käynyt: Tromssaan, Kiirunan Riksgränseniin, Luganoon, Krakovaan, Madridiin ja Pietariin vain muutamia mainitakseni. Hämmästyttävää kyllä viihdyin erinomaisesti bussikuskina, ammatissa, jota en olisi vielä muutamaa vuotta aiemmin edes harkinnut.

Nyt kynä lipeää kädestäni ja ajatus karkaa. Kello on kaksi. Jatkan tästä seuraavana unettomana yönä.

Palasia ja pilkahduksia, 27. lokakuuta

Minulla ja Vivekalla meni muutaman vuoden oikein hyvin. Ainakin näin jälkeenpäin ajateltuna. Kävimme toki läpi muutamia pieniä kriisejä, mutta pahempaa hankausta avioliitossamme ei ollut. Perusluonteemme sopivat hyvin yhteen, eikä kumpikaan kaivannut elämäänsä mitään järjestyttäviä kokemuksia niin kuin monet muut. Viihdyimme omissa oloissamme ja vietimme mielellämme rauhallista ja säännömukaista elämää. Emme olleet paljonkaan yhteyksissä muiden kanssa, mutta ystäväpiiriimme kuului kyllä muu-

tamia pariskuntia, joihin olimme tutustuneet alkuaikoina Uppsalassa. Hasse ja Ingela, kumpikin lääkäreitä. Stefan ja Paula, pappi ja lukio-opettaja. Oliver ja Katarina; Katarina oli psykologi ja Vivekan vanha lapsuudenystävä ja Oliver työskenteli ulkoministeriössä Tukholmassa.

Matkustimme kesäisin ulkomaille, joka vuosi eri paikkaan, ja aina helmi- tai maaliskuussa kävimme muutaman päivän tunturiretkellä. Hassella ja Ingelalla oli Vemdalenissa mökki, jota lainasimme usein; joskus olimme siellä myös nelistään.

Bussikuskin työhön tietenkin kuului, että olin öitä poissa kotoa, mutta harvoin enempää kuin kuusi tai seitsemän kertaa kuussa, eikä se hankaloittanut suhdettamme mitenkään. Pikemminkin päinvastoin: muistan, miten mukavalta tuntui tavata muutaman yön eron jälkeen, ja tiedän että Viveka tunsi samoin. Oltuani muutaman päivän poissa harrastimme yleensä seksiä heti ensimmäisenä yönä.

Kyllä, nyt kun katson ajassa taaksepäin, olen varma, etten muista väärin näitä vuosia ennen onnettomuutta. Meillä meni hyvin, suhteemme oli tasapainoinen, vietimme yksinkertaista ja vakaata elämää ja olimme tyytyväisiä. Jos saisin elää uudestaan jonkin elämänvaiheeni, valitsisin ilman muuta tuon, joka ajoittuu vuosien 2003 ja 2006 välille; vetäisin totta kai hätäjarrusta hyvissä ajoin ennen vuoden 2007 maaliskuuta ja hyppäisin pois kyydistä. En yleensä pohdi tällaisia asioita, ajatus vain juolahti mieleeni mahdollisena vertauskuvana siitä, miten erilaista elämäni aiemmin oli.

Ennen kuin pääsen itse onnettomuuteen, minun on mainittava eräs surullinen tapaus, joka sattui joulukuussa 2006, Lucian päivänä 13. joulukuuta. Äitini jäi moottoripyörän alle ja loukkaantui niin pahasti, että menehtyi seuraavana päivänä sairaalassa. Onnettomuus tapahtui Karlstadissa, jossa vanhempani olivat asuneet 80-luvulta lähtien ja

minäkin teinivuosinani. Äidin äkillinen poismeno oli isäl-
leni kova isku; isä oli juuri jäänyt eläkkeelle opettajan ja
koulunjohtajan työstä, jota hän oli tehnyt koko ikänsä, ja
tiedän heidän molempien odottaneen innoissaan virkeitä
eläkevuosia, jolloin voisi matkustella ja elää päivän kerral-
laan. Äidillä olisi ollut jäljellä enää muutama kuukausi töitä
pankissa, ja he olivat olleet naimisissa lähes neljäkymmentä
vuotta.

Matkustin Karlstadiin osallistuakseni hautajaisiin ja
ollakseni isän tukena. Sillä hetkellä tuntui hyvin raskaalta,
ettei minulla ole sisaruksia. Mutta tein sen minkä pystyin,
ja tuona talvena isä kävi meillä Uppsalassakin muutaman
kerran, esimerkiksi uutenavuotena ja loppiaisena. Isän
suru ei jäänyt meiltä huomaamatta, ja muistan meidän
pelänneen, että hän todella tappaisi itsensä. Viveka ja minä
puhuimme asiasta ja saimme suostuteltua isän menemään
terapeutille kotona Karlstadissa, mutta en tiedä, koheniko
hänen olonsa yhtään. Hänellä oli nuorempi serkku, joka
oli psykologi ja asui Filipstadissa; tämä serkku yritti ottaa
vastuun isästä, mutta he eivät olleet ikinä tulleet juttuun,
enkä usko hänen onnistuneen kovin hyvin yrityksessään
saada isä takaisin jaloilleen.

Nämä vuoden 2007 ensikuukaudet olivat kaiken kaik-
kiaan vaikeaa ja stressaavaan aikaa, mutta minun kohdallani
se, mitä tapahtui maaliskuun 22. päivänä, jätti kaiken muun
varjoonsa.

Palasia ja pilkahduksia, 1. marraskuuta

Se oli laskettelumatka.

Huomaan, että minun on vaikea kirjoittaa tästä. Mutta
ei kai se ole ihmekään. Vaikka tapaus on dokumentoitu
tarkasti lähes kaikissa maan medioissa, minun on kerrattava
se tässäkin. Kello on vähän yli yksi yöllä. Karin nukkuu

makuuhuoneessa, ja minä istun korituolissa erkkerissä, josta näkee pienen metsäkaistaleen tonttien rajalla. Taivas on tumma, kohta alkaa sataa. Terästäydyn, säädän jalkalamppua ja päätän selostaa tapahtumat ilman minkäänlaisia tunteenilmauksia. Kuivasti ja kiihkkottomasti kuin oikeudenkäyntipöytäkirjassa; niitä on tullut luettua jonkin verran.

Siis laskettelumatka. Joukko erään tukholmalaiskoulun yhdeksäsluokkalaisia oli menossa viikoksi Åren Duvediin parin vanhemman ja parin vapaa-ajanohjaajan kanssa. Toimeksianto ei ollut läheskään ensimmäinen laatuaan. Laskin, että jos pitäisimme kaksi puolen tunnin taukoa, matka kestäisi runsaat kahdeksan tuntia. Yhdeksän tai kymmenen, jos keli olisi huono. Hain matkustajat Norra Bantorgetilta yhdeksältä aamulla, kuten oli sovittu, ja lähdimme liikkeelle puolta tuntia myöhemmin. Tukholmassa oli hyvä sää, lämpötila oli nollan paikkeilla ja pilvipeite rakoili, mutta ennusteessa oli varoitettu lumisateesta ja päivän mittaan yltyvästä tuulesta pohjoisempaan. Koska pääsisimme joka tapauksessa perille iltaan mennessä, ei ollut mitään syytä kiirehtiä tai huolestua. Eikä ajaa kovempaa kuin olosuhteet sallivat.

Niin kuin en myöskään ajanut, eikä minua siitä ikinä syytettykään. Mutta vain pari sekuntia huonoa tuuria riittää kääntämään elämän päälaelleen.

Tai päättämään sen.

Onnettomuus tapahtui kymmenen minuuttia Svenstavikin jälkeen. Oli pimeää, ja oli alkanut sataa lunta. Ei paljon, mutta sen verran että hidastin. Kun eläin hyppäsi tielle, ajoin enintään seitsemääkymppiä; nopeus todetaan loppuraportissa, ja se vastaa myös omaa käsitystäni. Kun käänsin vasemmalle törmäyksen välttämiseksi, jouduin kevyeen luisuun, ja samalla hetkellä mutkan takaa ilmestyi rekka. Yritin ohjata takaisin ajoradan oikealle puolelle, mutta renkaat

eivät pitäneet ja syöksyimme kohti vastaantulevaa raskasta ajoneuvoa – emme nokakkain vaan pikemminkin kyljittäin, mutta niin että olisin menettänyt törmäyksessä linja-auton hallinnan. Jarrutin, mutta turhaan. Bussi syöksyi penkkaan ja sen jälkeen yli kaksikymmentä metriä korkealta kallionjyrkänteeltä alas. Putosimme järeiden kivenlohkareiden sekaan runsaan viidenkymmenen metrin päähän paikasta, jossa olimme ajaneet tieltä. Bussi rutistui tunnistamattomaksi ja syttyi tuleen.

Myöhemmin illalla heräsin sairaalassa Östersundissa ja sain lopulta tietää, että onnettomuudessa oli kuollut kuusitoista oppilasta ja yksi vanhempi. Neljällä oli hengenvaarallisia vammoja. Vain puoli tusinaa oli selvinnyt ehjänä.

Lasken kynän kädestäni ja suljen muistivihkoni. Istun hetken paikallani ja tuijotan pimeyteen. Ei häivääkään sarastuksesta. Niin, minun ei todella pitäisi elää.

2

Eva Backman katseli miestä, joka oli juuri astunut hänen työhuoneeseensa. Ikää noin neljäkymmentä tai hiukan yli. Keskipitkä, tumma ja vähän kumara. Pörröiset hiukset ja silmälasit. Mies näytti siltä kuin olisi tullut väärään paikkaan.

Tämä oli Eva Backmanin ensimmäinen ajatus: että vieras oli koputtanut vahingossa väärään oveen, että hän oli aivan toisella asialla ja halusi tavata rikosylikonstaapeli Backmanin sijaan jonkun muun viranomaisen.

Mahdollisesti juristin tai terveydenhoitajan. Tai papin.

”Anteeksi”, mies sanoi. ”Olisiko sinulla hetki aikaa?”

Vastaanotosta oli tietenkin soitettu, mutta ei kerrottu tarkemmin, mitä asia koski. Oli vain sanottu, että Albin Runge -niminen henkilö odotti pääsyä poliisin puheille. Mieluiten rikospoliisin, asia oli sillä tavalla erityinen.

”Minulle ilmoitettiin tulostasi”, Eva Backman sanoi. ”Ehdin kyllä puhua. Istu, ole hyvä. Miten voin auttaa?”

Eva Backman ei yleensä aloittanut keskustelua tällä tavalla, mutta vieraassa oli jotain tavattoman haurasta. Niin kuin hän olisi voinut kääntyä kannoillaan ja lähteä pois, jos häntä olisi puhuteltu vähänkin tylysti. Mies nyökkäsi ja istuutui varovasti toisen vierastuolin reunalle. Hän avasi kuluneen tuulitakkinsa vetoketjun ja otti jotain povitaskustaan, Eva Backmanin arvion mukaan nipun kirjekuoria.

Hän ei kuitenkaan ojentanut kuoria vaan laski ne syliinsä ja risti kädet niiden päälle kuin näkösuojaksi.

Sitten hän veti syvään henkeä ja pyysi taas anteeksi.

”En tosiaan halua tuhlata aikaasi. Mutta olisi sellainen asia... Minä olen Albin Runge.”

Eva Backman kuuli nimen nyt toistamiseen, mutta ei vieläkään osannut yhdistää sitä mihinkään. Puhuessaan asiasta myöhemmin kotona Gunnar Barbarottin kanssa hän mietti, olisiko edes voinut yhdistää. Miehestä oli kirjoitettu lehdissä, mutta siitä oli jo vuosia, eikä hän muistanut, oliko tämän henkilöllisyyttä ikinä julkistettu. Ehkä oli, ehkä ei; välillä oli vaikea käsittää, milloin vastaavien julkaisijoiden ja muiden päättäjien mielestä oli kyse niin sanotusta yleisestä edusta ja milloin ei.

”Ymmärrän”, Eva Backman sanoi, vaikkei ymmärtänyt yhtään mitään. ”No, mikä toi sinut tänne?”

”Luulen, että henkeäni uhataan.”

Miehen ääni oli sävytön, lähes välinpitämätön. Niin kuin hengen uhkaaminen ei olisi paljon hetkauttanut häntä. Silmät ohuiden linssien takana puhuivat samaa kieltä. Katse ei tuntunut kohdistuvan mihinkään; Eva Backman ei oikein tiennyt, katsoiko mies häntä vai pikemminkin hänen olkapäänsä yli ikkunasta ulos.

”Henkeäsi uhataan?”

”Niin.”

”Ja mikä saa sinut uskomaan niin? Avaatko vähän, mistä on kysymys.”

”Ennen kaikkea nämä kirjeet”, mies sanoi ja taputti varovasti pientä nippua valkoisia kirjekuoria. ”Ja yksi puhelu...”

”Jaha. Ja mitä niissä kirjeissä sanotaan? Saanko lukea ne?”

”Totta kai”, mies sanoi, mutta ei vieläkään antanut kirjekuoria. ”Siksi otin nämä mukaan. Ei näissä yksiselitteisesti puhuta tappamisesta, mutta sisältöä on vaikea tulkita muulla tavalla.”

Eva Backman nyökkäsi. Mies kuulosti melko sivistyneeltä. Siihen viittasivat ilmaukset ”yksiselitteisesti” ja ”sisältöä on vaikea tulkita”.

”Ja miksi joku haluaisi uhata henkeäsi?”

”Siihen on hyviä syitä.”

”Anteeksi, mutta mitä syitä?”

Huumekauppako? Eva Backman ajatteli pikaisesti. Maksamattomat velat jollekin moottoripyöräjengille? Tuskinpa vain, mutta mistä sen tiesi? Mies näytti epäroivän hetken, sitten hän kohensi silmälasejaan ja huokaisi.

”Monien mielestä minun ei pitäisi olla elossa. Ymmärrän täysin heidän näkemyksensä.”

Eva Backman risti kätensä työpöydälle ja mietti, mah-toiko miehellä olla ruuvi löysällä. Istuiko hänen edessään mytomaani tai joku muu raukka, joka oli menettänyt kosketuksen todellisuuteen.

”Nyt sinun pitää kyllä selittää tarkemmin, mitä tarkoitat”, hän sanoi. ”Jos henkeäsi tosiaan uhataan ja tulit tänne sen takia, tarvitsen vähän lihaa luitten ympärille. Kerro, ole hyvä.”

”Etkö tiedä, kuka minä olen?”

”En. Minulla ei todella ole aavistustakaan.”

”Eikö nimeni sano sinulle mitään?”

”Albin Runge? Ei valitettavasti.”

”Hyvä on.” Mies huokaisi taas ja teki selvästi päätöksen. ”Viisi ja puoli vuotta sitten Jämtlandissa tapahtui vakava linja-auto-onnettomuus. Kahdeksantoista kuollutta, joista seitsemäntoista oli vasta teini-ikäisiä. He olivat menossa viikon laskettelumatkalle Duvediin. Olet varmasti kuullut tästä, onnettomuudesta kirjoitettiin kaikissa lehdissä. Minä olin sen bussin kuljettaja.”

Mies vaikenä. Hän kohensi taas silmälasejaan. Eva Backman huomasi pidättävänsä hengitystä.

”Ymmärrän.”

Toisen kerran kolmen minuutin sisällä tuo maailman typerin repliikki. Mitä hän muka ymmärsi?

”Minua ei tuomittu kuolemantuottamuksesta eikä huolimattomuudesta liikenteessä. Ei edes vammantuottamuksesta. En saanut lopulta yhtäkään syytettyä, vaikka monen mielestä minun pitäisi varmaan istua elinkautista. Tai olla kuollut, niin kuin sanoin.”

Pikainen hymy. Vaino ja tilanteeseen sopimaton. Eva Backman nojautui taaksepäin ja yritti keskittyä. Jokin miehen käytöksessä tuntui häiritsevältä. Puhetyyli ja silmiinpistävä haavoittuvuus jotenkin tympäisi häntä, täysin huolimatta tarinasta, jossa totisesti riitti sulateltavaa. Miten sellaisen kokemuksen jälkeen jatkettiin elämää? Kun omallatunnolla oli kahdeksantoista ihmishenkeä. Ja minkä vuoksi? Hetkellisen herpaantumisen? Ehkä mies oli nukahtanut rattiin pariaksi sekunniksi. Mutta syytteistä oli siis luovuttu.

Herrajumala, Eva Backman ajatteli. Kysymys ei varmaan kuulunut, miten jatkaa elämää, vaan miksi. Ei ihme, että mies oli hauras ja omituinen.

”Kuulostaa todella ikävältä”, hän sanoi lopulta. ”Muistan kyllä tapauksen, mutta siitähän on jo... Mitä sanoit? Viisi vuottako?”

”Vähän yli viisi ja puoli.”

”Sinulla ei ole varmasti ollut helppoa.”

”Ei, ei ole.”

Mies mietti. Eva antoi hänen miettiä.

”Menin tietenkin täysin raunioksi”, mies jatkoi selvästi hiukan vastahakoisesti, ehkä siksi että joutui kertomaan asiasta, jonka oli parhaansa mukaan yrittänyt unohtaa. ”Kuka tahansa olisi hajonnut. Minunkin olisi pitänyt kuolla, mutta jostain syystä en kuollut. Mutta en tullut tänne hoitettamaan syyllisyyttäni, siihen saan apua muualta. Tulin poliisiin luo koska...”

Lause keskeytyi. Mies otti takintaskustaan nenäliinan ja niisti.

”Anteeksi. Tulin tänne siksi, että henkeäni uhataan. Niin kuin sanoin... hrrm.”

Nyt hän vihdoin antoi kirjeet. Hän asetti ne työpöydän reunalle ja pyyhki kädet housuihinsa kuin olisi päässyt eroon jostain likaisesta. Eva Backman katseli ohutta nippua; kirjeitä oli vain neljä.

”Koet siis itsesi uhatuksi näiden kirjeiden sisällön takia, ymmärsinkö oikein?”

”Kyllä. Ja sen puhelun takia.”

”Selvä. Jos aloitetaan kirjeistä, niin mitä osaisit sanoa niistä? En halua koskea kirjeisiin ennen kuin niitä on vähän tutkittu... sormenjalkien ja muiden varalta. Pyytäisin sinuakin jättämään sormenjälkesi ennen kuin lähdet.”

”Totta kai.”

”Milloin sait kirjeet? Ja tiedätkö, kuka ne on lähettänyt? Jos niiden kaikkien lähettäjä edes on sama henkilö...”

”Ensimmäisen sain kesällä viikkoa ennen juhannusta. Sen jälkeen niitä on tullut reilun kuukauden välein. Yksi elokuussa, toinen syyskuussa ja kolmas lokakuussa.”

”Vai niin. Jatka vain.”

”Kahteen viimeiseen olen merkinnyt päivämäärän... yhdeksäs syyskuuta ja kahdestoista lokakuuta. En tiedä, kuka ne on lähettänyt, mutta vaikuttaa olevan sama henkilö.”

Eva Backman nyökkäsi. ”Aion kyllä lukea kirjeet, mutta annan rikosteknikoiden vilkaista niitä ensin. Mistä päättelet, että lähettäjä on sama?”

”Tyylistä ja sävystä. Jokaisessa on vain pari lyhyttä lausetta, ja allekirjoitus on sama. Nemesis.”

”Nemesis?”

”Niin, koston jumalatar. Muu teksti on kirjoitettu tietokoneella ja tulostettu.”

"TÄYDELLINEN KIRJA PANDEMIA-APATIAN RIKKOMISEEN."

SVENSKA DECKARFESTIVALEN

Bussikuski Albin Runge on ratin takana, kun sattuu onnettomuus, jossa kuolee 17 koululaista. Sitten hän alkaa saada tappouhkauksia, jotka on allekirjoittanut Nemesis, koston jumalatar. Runge ottaa yhteyttä poliisiin, mutta komisariat Eva Backman ja Gunnar Barbarotti eivät onnistu estämään hänen murhaansa. Vuosia myöhemmin he kuitenkin kohtaavat erehdyttävästi Albin Rungea muistuttavan miehen. Kuka teki virheen ja minkälaisen?

"KIRJA EI VOI OLLA SAMAN-
AIKAISESTI TRAAGINEN JA HAUSKA.
PAITSI SILLOIN KUN SEN ON
KIRJOITTANUT HÅKAN NESSER."

VÄSTERBOTTENS-KURIREN

"NESSER ON NESSER.
NIMI TAKAA LAADUN."

DAST MAGAZINE

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-2716-0